

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ECdo/16/2017
Identifikačné číslo spisu:	1205231340
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1205231340.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej COMPANÍA ESPAÑOLA DE SEGUROS DE CREDITO A LA EXPORTACIÓN S.A., COMPANÍA DE SEGUROS Y REASEGUROS, so sídlom Calle de Velázquez 74, 280 01 Madrid, Španielsko, zastúpenej advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, IČO: 36 857 513, proti povinnej MH Manažment, a. s., so sídlom Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 50 088 033, o vymoženie 1 502 530,26 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 37Er/3016/2005, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2016 sp. zn. 18CoE/132/2015, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28.06.2016 sp. zn. 18CoE/132/2015-415 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 18.01.2010 sp. zn. 37Er/3016/2005-319 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 18. januára 2010 č. k. 37Er/3016/2005-319 (v poradí tretím) vo výroku I. odoprel uznanie a výkon Rozhodcovského rozsudku č. 102 vydaného dňa 20. septembra 2000 Rozhodcovským súdom Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory. Vo výroku II. oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť povinnej (poznámka dovolacieho súdu: Fondu národného majetku Slovenskej republiky, ktorý bol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie právnym predchodcom súčasnej povinnej) trovy konania do rúk právneho zástupcu, vo výške 32 632,79 €, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vychádzal z návrhu povinného z 5. mája 2004 na odopretie uznania a výkonu Rozhodcovského rozsudku podľa § 50 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZRK“), kde povinný s poukazom na New Yorský dohovor (ďalej aj „Dohovor“ inde v texte aj ako „Newyorská Konvencia“) o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí argumentoval, že označený exekučný titul nie je na území Slovenskej republiky vykonateľný. Poukázal na skutočnosť, že účastníkmi kúpnej zmluvy z 30. apríla 1992 na dodávku strojov, špecifikovaných v prílohe 1 zmluvy, boli spoločnosti KELVO, S.A. Madrid ako predávajúci (následne

došlo k postúpeniu pohľadávky z pôvodného veriteľa ako účastníka rozhodcovského konania na označeného oprávneného) a NOVOFRUCT, š. p., Nové Zámky, ako kupujúci. V bode IV kúpnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že akékoľvek nezhody alebo spory vyplývajúce z tohto kontraktu sa vyriešia arbitrážou v súlade s arbitrážnymi normami Obchodnej komory v Ženeve. Ak arbitráž skončí bezvýsledne, vec sa predloží Arbitrážnemu súdu Obchodnej komory v Ženeve, aby tento prijal záväzné rozhodnutie v súlade s citovanými normami. V takomto prípade sa uplatní švajčiarske právo. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že z kúpnej zmluvy vyplýva, že Fond národného majetku Slovenskej republiky nebol jej zmluvnou stranou, ani účastníkom dohody o rozhodcovskej doložke. Konštatoval, že dohoda o rozhodcovskej doložke bola preto záväzná iba medzi spoločnosťou KELVO a NOVOFRUCT, š. p., Nové Zámky, resp. jej právnym nástupcom, ktorým bola spoločnosť NOKO FRUIT, s. r. o. v čase vydania Rozhodcovského rozsudku č. 102 z 20. septembra 2000, pričom povinný bol v predmetnom rozhodnutí zaviazaný z titulu ručenia, t. j. z iného právneho vzťahu ako bol založený zmluvnými stranami kúpnej zmluvy. Keďže konanie o nároku KELVO voči povinnému sa viedlo pred rozhodcovským súdom, hoci sa naň nevzťahovala rozhodcovská doložka, bolo porušené právo povinného na súdnu ochranu podľa Ústavy Slovenskej republiky. Mal za to, že uloženie zodpovednosti (ručenie) povinnému za splnenie záväzku zaplatiť kúpnu cenu strojov na spracovanie dužiny rozhodcovským súdom podľa švajčiarskeho práva je v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko povinný nie je zmluvnou stranou kúpnej zmluvy ani rozhodcovskej doložky. Ďalej uviedol, že o nároku KELVO voči povinnému mohol ako zákonný súd rozhodovať iba slovenský súd a podľa slovenského práva, pretože povinný nie je účastníkom rozhodcovskej doložky. Rozhodcovský rozsudok preto nie je v medziach rozhodcovskej doložky, presahuje jej dosah, proti povinnému bolo porušené ústavné právo na súdnu ochranu podľa Ústavy Slovenskej republiky garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a uznanie takéhoto rozhodnutia by bolo v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky. S poukazom na článok V ods. 1 písm. c/ a čl. V ods. 2 písm. b/ vyššie citovaného Dohovoru odoprel uznanie a výkon Rozhodcovského rozsudku č. 102 vydaného 20. septembra 2000 Rozhodcovským súdom Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p.. Proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie oprávnená.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. mája 2011 sp. zn. 20CoE/124/2010 uznesenie okresného súdu zrušil (§ 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd dospel k záveru, že exekučný titul nie je v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou oprávnenej, že podľa švajčiarskeho práva má byť posudzovaná platnosť rozhodcovskej doložky, ako aj účastníctvo povinného v konaní. Závery súdu prvej inštancie vyslovené v danej veci považoval, bez vysporiadania sa s otázkou aplikácie zmluvou dohodnutého rozhodného švajčiarskeho práva, za závery predčasné. V zrušujúcom uznesení uložil súdu prvej inštancie povinnosť vysporiadať sa s otázkou platnosti rozhodcovskej doložky, ako aj účastníctva povinnej v konaní, v zmysle príslušných ustanovení švajčiarskeho práva tak, ako bolo dohodnuté v kúpnej zmluve z 30. apríla 1992, ktorá je základom predmetného právneho vzťahu. Proti uvedenému rozhodnutiu podal dovolanie pôvodný povinný Fond národného majetku Slovenskej republiky (ďalej aj „FNM“ alebo „FNM SR“).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením z 26. januára 2015, sp. zn. 5Cdo/41/2012-403 na základe dovolania podaného povinným uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2011, sp. zn. 20CoE/124/2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O. s. p.. Avšak konštatoval, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené, keď v posudzovanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho zrušovacieho uznesenia neuviedol konkrétne okolnosti spochybňujúce právny názor tohto súdu vyslovený v predošlom zrušujúcom rozhodnutí (ktorým bol súd prvej inštancie viazaný); naopak stotožnil sa s argumentáciou oprávnenej, že podľa švajčiarskeho práva má byť posudzovaná platnosť rozhodcovskej doložky, ako aj účastníctvo v konaní, a to bez akejkoľvek zmeny skutkového stavu oproti stavu veci, z ktorého vychádzal odvolací súd pri vyslovovaní svojho právneho názoru. V dôsledku uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to bez toho, aby skúmal opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok vznesených dovolateľom.

4. Krajský súd v Bratislave (po zrušení a vrátení vecí najvyšším súdom na ďalšie konanie) uznesením z 28. júna 2016, sp. zn. 18CoE/132/2015 uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 18. januára 2010 č. k. 37Er/3016/2005-319 v časti výroku I. potvrdil a v časti výroku II., čo do priznaných trov konania vo výške 32 632,79 € zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o odopretí uznania a výkonu cudzieho rozhodcovského rozsudku je vecne správne. Odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 O. s. p.) sa zameral pri stotožnení sa so skutkovým stavom tak, ako ho naznačil súd prvej inštancie 1/ na posúdenie otázky právneho postavenia povinného v rozhodcovskom konaní pri určení viazanosti rozhodcovskej dohody a jeho účastníctva a postavenia na strane povinného vrátane právomoci rozhodcovského súdu Ženevskej priemyselnej komory, ako aj následne 2/ na posúdenie otázky pri rozhodovaní o odopretí uznania cudzieho rozhodnutia v súvislosti s rozporom s verejným poriadkom a jeho následkom. Odvolací súd uviedol, že pri prejednaní veci sa riadil Dohovorom o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí uzatvoreným 10. júna 1958 v New Yorku, Nariadením Rady (ES) č. 4/2009, zákonom č. 375/2015 o zrušení Fondu národného majetku SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rozhodnutím č. 49/2015 MH SR, zákonom č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, zákonom č. 92/91 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby, ako aj zákonom č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky. Uviedol, že je nesporné, že rozhodcovský súd pri znalosti prevzatia dlhu spoločnosti Novofruct, š. p., Nové Zámky za nezaplatenie dlhu (strana 7 rozhodnutia) spoločnosťou NOKO FRUIT, Nové Zámky zaviazal aj povinného - FNM SR z titulu existencie dlhu ako takého a s poukazom na komentár autorov PATOCCHI a GEISSINGER Code Dip.annoté Lausanne 1995 ad 146 LDIP § 181 Zákonníka o švajčiarskych dlhopisoch, poukazom na existenciu a účinky prevzatia dlhu bez bližšieho vysvetlenia. Odvolací súd dospel k záveru, „že povinný nebol účastníkom kúpno-predajnej zmluvy o dodávke strojov z 30. apríla 1992, a teda sa na neho ani nemohla vzťahovať rozhodcovská doložka o prejednaní sporu. Je však nesporné a je treba prisvedčiť tvrdeniu oprávneného, že povinný sa k návrhu veriteľa vyjadroval, pojednávaní sa pred rozhodcovským súdom zúčastňoval, čím je možné súhlasiť s princípom založenia všeobecne akceptovateľného a praxou uznaného procesného postavenia účastníka v arbitrážnom konaní, jeho aktívnym konaním a účasťou i prihladnuc na skutočnosť, že povinný v základnom konaní svoje postavenie účastníka konania nenamietal. Prejednanie sporu v zmysle čl. 4 Arbitráž kúpno-predajnej zmluvy a právomoc orgánu, ktorý vec prejednal na základe uvedeného odvolací súd nespochybnil“. Súhlasil s postupom súdu prvej inštancie, že s poukazom na § 53 zákona o rozhodcovskom konaní ustanovenia Newyorského dohovoru boli implementované do právneho poriadku Slovenskej republiky v jeho ôsmej časti (§§ 46 - 50 zákona o rozhodcovskom konaní), ktorého úprava je konformná s označenou medzinárodnou zmluvou. Preto súd prvej inštancie pri skúmaní návrhu povinnej na odopretie uznania a výkonu cudzieho rozhodcovského nálezu postupoval správne v súlade s ustanoveniami zákona o rozhodcovskom konaní. Stotožnil sa taktiež s názorom súdu prvej inštancie, že exekučný súd nemá právomoc meritórne preskúmať rozhodcovské rozhodnutie, z hľadiska správnosti záverov v ňom uvedených, správnosti aplikovania rozhodného práva či správnosti úvah, ktorými sa súd pri rozhodovaní riadil. Poukázal, že podmienky uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia sú uvedené v článku V Dohovoru, pričom problematika uznania cudzích rozhodcovských rozhodnutí, je v rámci slovenského právneho režimu predmetom § 46 až 50 ZRK.

4.1. Odvolací súd sa v ďalšom bode zameral na posúdenie odvolacích dôvodov z pohľadu možnosti odopretia uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia s poukazom na čl. V ods. 2 písm. b/ Dohovoru - rozpor s verejným poriadkom, pričom v odôvodnení rozhodnutia podrobne zdôvodnil, ako je potrebné pojem verejný poriadok interpretovať. Odvolací súd vzhľadom na zistené skutočnosti, vychádzajúc z arbitrážneho rozhodnutia č. 102 z 20. septembra 2000, ktorým bol i napriek konštatovaniu prechodu práv a záväzkov na existujúci subjekt NOKO FRUIT, s. r. o., Nové Zámky, v konkurze v čase vydania rozhodnutia s právnou subjektivitou ako aj postavením účastníka, zaviazaný i povinný FNM SR, dospel k záveru, že pri aplikovaní Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí z 10. júna 1958, čl. V ods. 2 písm. b/ uznaním alebo výkonom rozhodnutia pri zamietnutí návrhu povinného by tento postup bol v rozpore s verejným poriadkom krajiny uznania. Zároveň považoval za potrebné uviesť, že exekučný súd nemá právomoc meritórne preskúmať rozhodcovský nález z hľadiska

správnosti právnych záverov v ňom uvedených, správnosti aplikovania rozhodného práva, či správnosti úvah, ktorými sa medzinárodný rozhodcovský súd riadil. Poukázal na materiálnu vykonateľnosť exekučného titulu, pričom uviedol, že je daná, ak účastníci v rozhodnutí označení skutočne existujú, resp. v čase vydania rozhodnutia existovali, sú náležite individualizovaní tak, že nemožno mať neodstrániteľnú pochybnosť, o aký subjekt sa jedná, čo v tomto prípade je možné spochybniť. Odvolací súd pri posúdení možnosti odopretia cudzieho rozhodnutia vychádzal z výkladu § 50 ods. 2 ZRK, pričom mal za to, že rozpor s verejným poriadkom môže nastať aj v prípade, ak cudzí exekučný titul zaväzuje na plnenie, ktoré je síce podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa rozhodcovské konanie realizuje možné, ale podľa právneho poriadku štátu uznania - v danom prípade SR, by priznanie účinkov takémuto plneniu bolo v rozpore so základnými ústavnými, spoločenskými a morálnymi princípmi, na ktorých je postavený právny poriadok SR. Uviedol, že z procesného postavenia FNM SR ako strany rozhodcovského sporu, ktorú prijal svojou aktívnou účasťou v spore, však nevyplyva a ani ňou nemôže byť založená jeho hmotnoprávna zodpovednosť za prejednávany (sporný) dlh. S existenciou tejto zodpovednosti sa arbitrážny súd nevysporiadal spôsobom, ktorý by dával spoľahlivú odpoveď na to, či toto rozhodnutie je spravodlivým a právne obhájiteľným rozhodnutím, ktoré by vzhľadom na skutkové okolnosti bolo predvídateľným a bolo by ho zjavne možné očakávať. Teda, že rozhodnutie arbitrážneho súdu spoľahlivo zodpovedá podstatné otázky sporu, na ktorých má spočívať danosť hmotnoprávnej zodpovednosti FNM za predmetný dlh. Tieto atribúty predložený exekučný titul nespĺňa, a preto z hľadiska jeho účinkov konštatoval, že zaväzuje povinnú stranu (slovenský právny subjekt) na plnenie, ktoré je v rozpore s princípmi základnej spravodlivosti a morálky, na ktorých je v SR postavené vnímanie práv a povinností subjektov, práva a podmienok za akých možno dodržiavanie týchto práv a povinností vyžadovať. Absencia týchto neopomenuteľných skutočností zakladá z pohľadu odvolacieho súdu rozpor s verejným poriadkom, pre ktorý je dôvodné odoprieť účinky predloženého exekučného titulu v štáte uznania. S týmto záverom korešponduje aj poukaz na osobitné postavenie FNM SR, ako subjektu zriadeného zákonom č. 253/1991 Zb., ktorý ako správca majetku štátu plnil len úlohy spojené s odstátnením majetku štátu jeho privatizáciou. Fond národného majetku nikdy postavenie podnikateľa nemal a nevykonával podnikateľskú činnosť ako takú. Odvolací súd tak iba skúmal dopad samotného plnenia z hľadiska priznania jeho účinkov v štáte uznania. V časti priznania náhrady trov konania rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie s poukazom, že pri vyčíslení trov konania bude potrebné vychádzať z právnych záverov rozhodnutia Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 374/2015-11 z 26. augusta 2015. Zároveň vyslovil, že o náhrade trov odvolacieho konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím podľa § 151 ods. 3 O. s. p..

5. Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. júna 2016, sp. zn. 18CoE/132/2015-421 oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť povinnej trovy odvolacieho konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia vo výške 74,61 € k rukám právneho zástupcu povinnej, a to v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia.

6. Uznesenie odvolacieho súdu (uvedené v bode 4) napadla dovolaním oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za arbitrážne, nepredvídateľné, ako aj prekvapivé, keď sa ako oprávnená osoba nemohla v konaní brániť akýmkoľvek spôsobom, ako aj bez toho, že by sa mohla vyjadriť k ostatnému právnomu posúdeniu veci a odvolací súd zmenil sám svoj predchádzajúci právny názor vyslovený v prospech oprávnenej. Predmetné rozhodnutie prijal prostredníctvom právneho posúdenia, ktoré doposiaľ nebolo žiadnym spôsobom demonštrované ani súdom a ani procesnými stranami. Postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu ustanovenia § 382 CSP. Zároveň považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd dostatočne nezdôvodnil prípadný odklon od vysloveného právneho názoru, ako ani nevzal do úvahy existenciu bilaterálnej dohody medzi Slovenskom a Švajčiarskom. Uviedla, že odvolací súd odôvodnil rozpor s verejným poriadkom úplne iným a značne nepredvídateľným spôsobom, s uvedením dôvodu, ktorý nebol v konaní doposiaľ uplatnený. Rozhodovanie slovenských súdov považovala za zmätočné, pričom poukázala na procesný postup, akým mali súdy v danej veci procesne postupovať, a ktorý zo

strany súdov dodržaný nebol (s poukazom na už judikované interpretácie zákona predovšetkým zákona o rozhodcovskom konaní vo vzťahu k exekučnému poriadku), pričom mala za to, že prípadný odklon od zaužívaných postupov je potrebné náležite odôvodniť. Mala za to, že sudy nižšej inštancie mali procesne správne predovšetkým v prvom rade rozhodovať o udelení/neudelení poverenia na vykonanie exekúcie, čo nevykonali, čím nesprávne procesne postupovali, a preto by mali byť vydané rozhodnutia súdov nižšej inštancie bez ďalšieho zrušené. Taktiež považovala za neudržateľné aj ostatné právne posúdenie odvolacím súdom. Zároveň namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená. Mala za to, že rozhodujúcou v danej veci bola otázka možného uplatnenia výhrady verejného poriadku aplikovanej na konkrétny prípad. A to, či na prípad de facto vymáhania pohľadávky od dlžníka (či už solidárneho alebo subsidiárneho) na základe arbitrážneho rozhodnutia Obchodnej komory jedného z najvyspelejších štátov sveta, možno aplikovať výhradu verejného poriadku, a to zjednodušene len preto, že je Arbitrážne Rozhodnutie namierené proti FNM. Vzniesla otázku, že či by súd rovnako rozhodol o aplikácii výhrady verejného poriadku v identickom prípade, pokiaľ by zaviazaným dlžníkom bol bežný podnikateľský subjekt. V súvislosti so správnym procesným postupom súdov nižšej inštancie v dovolaní poukázala zároveň aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/248/2008. Navrhovala, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižšej inštancie bez ďalšieho zrušil s tým, aby sa vytvoril procesný priestor pre súd prvej inštancie rozhodnúť o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

7. Povinná v písomnom vyjadrení považovala dovolanie oprávnenej za neprípustné a navrhovala, aby ho dovolací súd v celom rozsahu zamietol.

8. Oprávnená v následnom vyjadrení zotrvala na podanom dovolaní.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP)] po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie oprávnenej je prípustné a súčasne aj dôvodné.

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že

rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

15. Oprávnená podala dovolanie odkazujúc na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za rozhodujúcu v danej veci považovala otázku možného uplatnenia výhrady verejného poriadku aplikovanej na konkrétny prípad. Bližšie ju špecifikovala spôsobom, či na prípad vymáhania pohľadávky od dlžníka (či už solidárneho alebo subsidiárneho) na základe arbitrážneho rozhodnutia Obchodnej komory jedného z najvyspelejších štátov sveta, možno aplikovať výhradu verejného poriadku, a to zjednodušene len preto, že je Arbitrážne rozhodnutie namierené proti FNM. Vzniesla otázku, či by súd rovnako rozhodol o aplikácii výhrady verejného poriadku v identickom prípade, pokiaľ by zaviazaným dlžníkom bol bežný podnikateľský subjekt. Inak povedané, oprávnená položila otázku, či je možné uplatniť výhradu verejného poriadku vo vzťahu k uznaniu cudzieho arbitrážneho rozhodnutia z dôvodu špecifického postavenia FNM SR (dnes MH Manažment, a. s.) ako subjektu sui generis.

16. Dovolací súd uvádza, že otázka nastolená oprávnenou je právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a na ktorej vyriešení odvolací súd založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na tom, že pri posúdení možnosti odopretia cudzieho rozhodnutia vychádzal z výkladu § 50 ods. 2 ZRK, pričom mal za to, že rozpor s verejným poriadkom môže nastať aj v prípade, ak cudzí exekučný titul zaväzuje na plnenie, ktoré je síce podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa rozhodcovské konanie realizuje možné, ale podľa právneho poriadku štátu uznania - v danom prípade SR, by priznanie účinkov takémuto plneniu bolo v rozpore so základnými ústavnými, spoločenskými a morálnymi princípmi, na ktorých je postavený právny poriadok SR. Uviedol, že z procesného postavenia FNM SR ako strany rozhodcovského sporu, ktorú prijal svojou aktívnou účasťou v spore, však nevyplýva a ani ňou nemôže byť založená jeho hmotnoprávna zodpovednosť za prejednávany (sporný) dlh. S týmto záverom korešponduje aj poukaz na osobitné postavenie FNM SR, ako subjektu zriadeného zákonom č. 253/1991 Zb., ktorý ako správca majetku štátu plnil len úlohy spojené s odštátnením majetku štátu jeho privatizáciou.

17. S právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu nie je možné súhlasiť. Dovolací súd dáva v prvom rade do pozornosti odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie dvojstrannú dohodu č. 23/1929 Zb. medzi Slovenskom (pôvodne Československom) a Švajčiarskom o uznaní a výkone súdnych rozhodnutí, ktorej pôsobnosť bola Dodatkovým protokolom rozšírená aj na rozhodcovské rozhodnutia a ktorá sa v danom prípade prednostne aplikuje v tomto konaní a ako špeciálna právna úprava má v zmysle zásad o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom prednosť pred ustanoveniami vyhlášky MZV SR č. 74/1959 Zb. o Dohovore o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí (ďalej len „Newyorská Konvencia“). Navyše, aj samotné znenie Newyorskej Konvencie v článku VII pamätá na existenciu bilaterálnych a multilaterálnych zmlúv, kedy uvádza nasledovné: ustanovenia tohto Dohovoru sa nedotýkajú platnosti mnohostranných alebo dvojstranných dohôd uzavretých Zmluvnými štátmi o uznanie a výkon rozhodcovských rozhodnutí, ani nemôžu oslobodiť žiadnu zúčastnenú stranu prípadného práva použitia rozhodcovského rozhodnutia spôsobom a v rozsahu určenom zákonodarstvom alebo zmluvami krajiny, v ktorej sa rozhodnutie uplatňuje. Aj keď je ťažiskové znenie dohody uzatvorenej medzi Slovenskom a Švajčiarskom obsahovo veľmi podobné zneniu uvedenému v Newyorskej Konvencii a vzhľadom na obdobie jeho prijatia je všeobecnejšie formulované, má mať prednosť pred právnou úpravou aplikovanou nižšími súdmi.

18. Dovolací súd dáva do pozornosti odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie článok 1 vyššie uvedenej bilaterálnej dohody, podľa ktorej súdne rozhodnutia (a v zmysle dodatkového protokolu aj rozhodcovské rozhodnutia) vydané v jednom zo zmluvných štátov vo veciach občianskych alebo obchodných budú uznané v druhom štáte, pokiaľ vyhovujú nasledovným podmienkam: 1. predpisy o medzinárodnej súdnej príslušnosti platné podľa práva štátu, kde je rozhodnutie uplatňované, nevylučujú

príslušnosť druhého štátu k rozhodovaniu vo veci, o ktorú sa jedná, 2. uznanie rozhodnutia sa neprieči verejnému poriadku alebo zásadám verejného práva štátu, kde má byť rozhodnutie uplatnené, 3. rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť podľa zákona štátu, kde bolo vydané, 4. Skúmanie súdmi (resp. úradmi) štátu, kde má byť rozhodnutie uplatnené, sa bude výlučne vzťahovať na podmienky, taxatívne vymedzené v článku 1 pod číslom 1-4. Týmto súdom (úradom) bude z úradnej povinnosti uložené skúmať, či boli vyššie zmienené podmienky splnené.

19. Dovolací súd uvádza, že úlohou orgánu prejednávajúceho súkromnoprávny spor s cudzím prvkom nie je hodnotiť obsah cudzieho práva. Vyplyva to nielen zo základných zásad medzinárodného práva súkromného a procesného, ale aj medzinárodných dohôd a bilaterálnych zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Orgány jedného štátu nemôžu analyzovať a hodnotiť právne predpisy cudzieho štátu a konštatovať, že taký, či iný predpis je v rozpore s jeho verejným poriadkom alebo že nespĺňa základné požiadavky kladené jeho verejným poriadkom. V rámci aplikácie výhrady verejného poriadku sa neskúma a nehodnotí právna norma cudzieho štátu, ale hodnotia sa účinky použitia tejto normy z hľadiska, či nebudú v rozpore s verejným poriadkom domáceho štátu, resp. hodnotia sa procesné účinky súvisiace s uznaním cudzieho rozhodnutia. Z hľadiska posudzovania výhrady verejného poriadku sú významné aj základné ľudské práva a slobody ako fundamentálne pravidlá, na ktorých dodržiavaní je potrebné bezpochyby trvať a ktorých aplikáciu nemôžu vylúčiť, či ohroziť účinky cudzieho rozhodnutia, vyplývajúce z medzinárodných dohovorov, Ústavy SR a ostatných právnych predpisov. Judikatúra v oblasti uznávania cudzích rozhodnutí sa zhoduje na tom, že musí ísť o také zásady, na ktorých je nutné bez výhrady trvať, teda také zásady, ktorých zachovávanie smeruje k uspokojeniu základných záujmov spoločnosti. Tiež je potrebné zdôrazniť, že nie sú chránené všetky kogentné ustanovenia tuzemského právneho poriadku.

20. Problematikou výhrady verejného poriadku sa zaoberá aj ustanovenie § 64 písm. f/ zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ktoré uvádza, že cudzie rozhodnutie nemožno uznať alebo vykonať, ak by sa uznanie priečilo slovenskému verejnému poriadku. Komentár k tomuto ustanoveniu uvádza, že verejný poriadok predstavuje také základné zásady spoločenského a štátneho zriadenia, na ktorých Slovenská republika bezvýhradne trvá, a ktoré nemôžu byť nijakým spôsobom oslabené či porušené. Pod pojmom procesný verejný poriadok je potrebné vidieť základné princípy procesného práva, kam možno zaradiť právo na spravodlivý proces a pod.. To znamená, že rozpor vo vzťahu k procesnému verejnému poriadku by nastal, ak by bola oslabená niektorá z uvedených zásad. Na druhej strane, púha odlišnosť slovenského procesného práva od procesného práva iného štátu nebude takýto rozpor predstavovať, a teda nebude ani dôvodom pre odmietnutie uznania cudzieho rozhodnutia. To znamená, že ak by príslušný orgán cudzieho štátu pri vydávaní rozhodnutia postupoval v súlade s vlastným právnym poriadkom (hoci by tento bol odlišný od slovenského práva), spravdla to nebude dôvodom pre odmietnutie uznania cudzieho rozhodnutia. (Lysina, P., Štefanková, N., Ďuriš, M., Števček, M. Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 346).

21. Dovolací súd sa oboznámil s obsahom spisu, pričom z prvého podania oprávnenej vyplýva, že sa domáhala uznania a výkonu rozhodcovského rozhodnutia arbitrážneho tribunálu Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory č. 102, ktorá zaviazala FNM SR a NOKO FRUIT DE NOVE ZÁMKY spoločne a nerozdielne k zaplateniu čiastky 250.000.000,- PTAS, t. j. 1.502.530,26 EUR spoločnosti KELVO, S.A. (právny predchodca oprávnenej) vrátane vyšpecifikovaných úrokov a ďalších trov. Zo samotného textu rozhodnutia vyplýva, že FNM SR sa arbitráže aktívne zúčastnil, dostavil sa na pojednávanie, v priebehu pojednávania mohol vyjadriť svoje stanovisko a zodpovedať na otázky arbitrov druhej strany, uznal možnosť existencie dlhu pričom sa dovoľával ustanovenia zákona č. 92/1991 Zb. v súvislosti s následnými prevodmi aktív a pasív (keďže povinný sa z dôvodu prevodu štátneho majetku na súkromný subjekt viackrát zmenil).

21.1. Súčasťou rozhodnutia v časti III Věcné skutočnosti je aj tvrdenie, že 16.03.1994 aktíva a pasíva NOVOFRUCTU, š. p. prevzal FNM SR. Fond uznal, že toto prevzatie zahŕňa všetky známe aj neznáme dlhy, včítane -ak tak je - dlhu voči KELVO, S.A.. Súd tiež vychádzal z východiska, že prevzatie práv a povinností súvisiacich so sporovým právom, a to či už v rámci zákonného nástupníctva, alebo

celkového prevzatia aktív a pasív, znamená aj prevzatie práv a povinností vyplývajúcich z vyššie uvedenej arbitrážnej veci. Proti tejto zásade nenamietala ani jedna zo strán, ktoré vystupovali v tomto konaní, a ktoré boli z tej alebo inej príčiny nástupcami alebo postupníkmi pôvodnej zmluvnej strany.

21.2. Rozhodnutie Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory posúdilo účasť FNM SR podľa ustanovení švajčiarskeho práva. V arbitrážnom rozhodnutí sa nezohľadnilo postavenie FNM SR ako ručiteľa za záväzky v osobitnom režime ručenia podľa zákona č. 92/1991 Zb., ktorý ručenie FNM SR založil, ale bolo posúdené podľa vnútroštátnej úpravy Švajčiarskej konfederácie, kedy ho zaviazalo spoločne a nerozdielne s NOKO FRUIT DE NOVE ZÁMKY k zaplateniu čiastky 250.000.000,- PTAS, t. j. 1.502.530,26 EUR vrátane vyšpecifikovaných úrokov a ďalších trov.

22. Dovolací súd uvádza, že v prípade uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia je prieskum takéhoto rozhodnutia z hľadiska aplikácie cudzieho práva vylúčený. Je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že ručenie síce vzniklo na základe slovenského práva, a to konkrétne špeciálnej právnej úpravy - § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb., podľa ktorej fond ručí svojím majetkom za splnenie záväzkov nadobúdateľom privatizovaného majetku do výšky získanej hodnoty privatizovaného majetku, ak sa s veriteľom nedohodne inak a za splnenia ďalších zákonom stanovených podmienok, kedy FNM SR ručil za záväzky privatizovaného štátneho podniku, ktorý však bol jednou zo zmluvných strán kúpnej zmluvy, z ktorej záväzky z nej vyplývajúce (zaplatenie kúpnej ceny za dodávku strojov) boli predmetom arbitráže pred tribunálom Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory. Hlavným právnym vzťahom bola kúpna zmluva medzi spoločnosťou KELVO, S.A. a NOVOFRICT, š. p. na dodávku strojov na odšťavovanie dužiny. Strany si výslovne dohodli rozhodné právo švajčiarske a riešenie sporov arbitrážnym tribunálom Ženevskej obchodnej a priemyselnej komory. Ručenie, ktoré vzniklo zo zákona má aj v tomto prípade povahu akcesorickú, to znamená, že existuje popri hlavnom záväzku, ktorý predstavuje kúpna zmluva a z nej vyplývajúce práva a povinnosti zmluvných strán. Pokiaľ si strany hlavného právneho vzťahu dohodli švajčiarske právo na riešenie prípadných nezhôd, nie je dôvod na to, aby sa toto právo neaplikovalo aj na ručenie, ktoré je povahou akcesorické a existuje popri hlavnom záväzku.

23. Najvyšší súd tak vzhľadom na vyššie uvedené uvádza, že pokiaľ bolo aplikované právo cudzieho štátu, ktoré určitý právny vzťah (v danom prípade ručiteľský záväzok) upravuje inak ako tuzemské právo, nepôsobí táto okolnosť sama o sebe v pomeroch Slovenskej republiky účinky, ktoré by v zmysle vyššie citovaného zákona o rozhodcovskom konaní predstavovali rozpor s verejným poriadkom takého stupňa, ktorý by porušoval základné princípy slovenského právneho poriadku.

24. Rovnako tak nie je možné súhlasiť s argumentáciou odvolacieho súdu, ktorý priznal FNM SR osobitné postavenie ako subjektu zriadeného zákonom č. 253/1991 Zb., ktorý ako správca majetku štátu plnil len úlohy spojené s odšťatnením majetku štátu jeho privatizáciou. Dovolací súd uvádza, že FNM bol zriadený ako právnická osoba na špecifický účel privatizácie, bol spôsobilý vo svojom mene uzatvárať zmluvy, zodpovedal za svoje záväzky vlastným majetkom a bol oprávnený domáhať sa svojich práv na súde alebo iných príslušných orgánoch. Signifikantnou osobitosťou bol vzťah fondu k majetku určenému na privatizáciu (deetatizovaný majetok). Zákom č. 60/1994 Z. z. (novelizovaný § 11 ods. 2 a § 12 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. (účinnosť od 24.03.1994) sa formálne ustanovilo vlastníctvo fondu k privatizovanému majetku a odstránili sa pochybnosti o majetkovoprávnom postavení fondu. Ustanovenie § 15 ods. 4 upravovalo zákonné ručenie FNM. Pokiaľ by dovolací súd pripustil výklad odvolacieho súdu o osobitnom postavení FNM SR, ktorý si len plnil úlohy spojené s odšťatnením majetku štátu, porušil by tak jednu zo základných zásad civilného procesu - a to zásadu rovnosti strán sporu.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP, a pretože nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP), dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ktorý je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

26. Návrh povinného na odopretie uznania a výkonu cudzieho rozhodcovského rozsudku a na

zamietnutie návrhu oprávneného zo dňa 05.05.2004 v zmysle § 50 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní z dôvodov uvedených povinným je nedôvodný, povinnosťou okresného súdu v ďalšom konaní bude postupovať v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona o Exekučnom poriadku účinnými v čase začatia exekučného konania. Dovolací súd zohľadniac námietku oprávneného v dovolaní a judikatúru dovolacieho súdu 2Cdo/248/2008 uvádza, že majetkové cudzie rozhodnutie sa uzná tak, že slovenský súd vydá poverenie na vykonanie exekúcie.

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok